

Zdravím devátáky a posílám poznámky z dějepisu. Snad vás potěší, že tyto poznámky jsou v tomto školním roce poslední.

OBDOBÍ NORMALIZACE V ČESKOSLOVENSKU

70. a 80. léta

- období normalizace = období po 21. srpnu 1968

- v říjnu 1968 byla podepsána **smlouva o dočasném pobytu sovětských vojsk na našem území** (odhlasována Národním shromážděním), skončil čas reform – návrat k poměrům před rokem 1968 a plnění sovětských požadavků

- v říjnu byl přijat ústavní **zákon o československé federaci – s platností od 1.1. 1969 – vznikla Československá socialistická republika**

- mladí lidé a studenti měli chuť v reformách pokračovat, na vysokých školách se stávkovalo proti okupaci – vrcholem odporu bylo sebeupálení studenta Univerzity Karlovy Jana Palacha 1. ledna 1969, v únoru se upálil středoškolský student Jan Zajíc a v dubnu dělník Evžen Plocek

- poté proběhlo několik protisovětských akcí, hlavně v místech, kde sídlily sovětské vojenské posádky – proto Federální shromáždění odhlasovalo Zákonné opatření – lidově označované jako **pendrekový zákon**, který umožňoval tvrdé postihy demonstrantů

- v dubnu 1969 byl odvolán Alexandr Dubček a generálním tajemníkem ÚV KSČ byl zvolen Gustáv Husák, který se v roce 1975 stal československým prezidentem

- během politických prověrek bylo z KSČ vyloučeno více než půl milionu členů

- čistkami byla zasažena i věda a kultura – mnozí umělci nemohli tvořit a spisovatelům bylo zakázáno vydávat knihy, některé noviny a časopisy byly zakázány

- za kontrarevoluci byl označen manifest Dva tisíce slov

- v této době lidé raději volili dobrovolnou emigraci – **od srpna 1968 do konce roku 1969 emigrovalo přes 100 000 lidí, do roku 1989 pak postupně až 800 000 osob**

- opět narůstala moc tajné policie StB

- v roce 1970 přijal ÚV KSČ dokument „**Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti**“, který nepravdivě popisoval události pražského jara a intervenci vojsk Varšavské smlouvy

- vládnoucí režim se snažil v zájmu toho, aby lidé proti němu neprotestovali, zajistit jistý stupeň sociálního a materiálního zabezpečení, to vše bylo ale vykoupeno ztrátou možností volných kontaktů se světem, svobodou vyjadřování apod.

- každý měl zajištěnou práci, v platech, běžných lidí nebyly velké rozdíly – lidé žili na přibližně s tejně úrovni

- lidé se naučili ve společnosti neříkat své názory, neprovokovat a neupozorňovat na sebe

HOSPODÁŘSTVÍ

- došlo k přechodnému zlepšení hospodářství, byl zaveden 5denní pracovní týden a sobota se nově stala volným dnem
- došlo k hospodářské stagnaci, která se projevila nedostatkem spotřebního zboží a nedostatkem některých potravin, neustále se prohluboval rozdíl mezi zeměmi západního a východního bloku
- v roce 1978 bylo velkou událostí vyslání československého kosmonauta Vladimíra Remka do kosmu
- r. 1984 dalším úspěchem bylo udělení Nobely ceny za literaturu Jaroslavu Seifertovi
- někteří lidé ale s danou politikou nesouhlasili a kritizovali režim – novináři, spisovatelé – označováni **disidenty** – pronásledování a sledování StB, nemohli studovat, vykonávat své profese, jejich rodiny trpěly, přesto se jim dařilo scházet, diskutovat a také tajně přepisovat a publikovat zakázané knihy (tzv. samizdat)
- odpůrci komunismu navazovali kontakty s emigranty, poslouchali vysílání Hlasu Ameriky a Rádía Svobodná Evropa
- **v r. 1975** podepsalo ČSSR **Závěrečný akt na konferenci v Helsinkách**, kde se zavázalo dodržovat lidská práva – reakcí na nedodržování těchto práv bylo sepsání **Charty 77** – hlavními signatáři byl filosof Jan Patočka a dramatik Václav Havel, k prohlášení Charty se připojilo 242 signatářů a v lednu 1977 ji předali ústavním orgánům
- za to byli signatář pronásledováni, zatýkáni a někteří vězněni
- během 80. let opozice proti režimu sílila – postupně tato kritika přerostla v demonstrace, které vadla ke svržení režimu

SAMETOVÁ REVOLUCE

- ve druhé polovině 80. let vznikaly další opoziční síly proti režimu – 1988 bylo založeno hnutí České děti (jeho členy hlavně mládež)
- v r 1988 byl založen Československý helsinský výbor upozorňující na porušování lidských práv
- k vrcholu protirežimních demonstrací došlo v lednu 1989 - 20. výročí upálení Jana Palacha – došlo k brutálnímu potlačení demonstrace a zatčení a odsouzení některých aktivistů, přes 40 tisíc lidí podepsalo manifest Charty Několik vět a žádalo propuštění politických vězňů
- 17. listopadu 1989 – došlo ke shromáždění studentů, aby si u příležitosti Mezinárodního dne studentstva připomněli 50. výročí uzavření vysokých škol a smrt Jana Opletala, po několika projevech se průvod vydal na vyšehradský hřbitov, kde se celá akce změnila v demonstraci za svobodu, část demonstrantů se pak vydala do centra města, kde došlo k tvrdému zásahu pořádkové policie a demonstrace byla rozehnána
- události nabraly rychlý spád – v divadlech a na vysokých školách byly zahájeny stávky, 19. listopadu se na popud Václava Havla sešli v Činoherním klubu představitelé opozice a založili Občanské fórum OF – požadovalo odstoupení vlády a propuštění politických vězňů, ve všech velkých městech proběhly masové demonstrace proti režimu
- 24. listopadu oznámil abdikaci Miloš Jakeš a celý ÚV KSČ
- 26. listopadu se na Letenské pláni sešlo více než půl milionu občanů
- 27. listopadu proběhla na celém území dvouhodinová generální stávka
- 29. listopadu Federální shromáždění zrušilo vedoucí úlohu KSČ ve společnosti
- protože byl převrat v Československu mírný a nekrvavý, vžilo se pro něj označení sametová revoluce
- 10. prosince prezident Gustav Husák jmenoval novou vládu a zároveň abdikoval, na hranicích se začala odstraňovat železná opona a byly rozpuštěny Lidové milice
- 11. prosince byl poslanci Federálního shromáždění zvolen prezidentem Václav Havel
- Československo se stalo demokratickou a svobodnou zemí